

وفات سکیه بیگم

سکیه بیگم ازین عالم فنا رفته
ز فضل و رحمت باری قدم نهاد بخلد
ز بهر سال وفاتش بگفته باقی غیب
سکیه پیش سکیه درام باد بخلد
۱۳۳۰ هـ

وفات زائر حسین

بماه صفر بسیمه رخت سفر
ارم باد طجاسه زائر حسین
شد از روی اخلاص سال وفات
بهشت برین جاسه زائر حسین
۱۳۳۰ هـ

وفات رضا علی

سید و مفتی ستوده خصال
شد ازین دهر بیتبات روان
سال تاربخش از سر اخلاص
شد مکان رضا علی بختان
۱۳۳۰ هـ

تاریخ تعمیر مکانی که مشهدی فی فی و کلائے علی بنا کرد و بنامش المشهد
بر او هم حاج سید محمد نجم الدین رقم شد

و خسر حاج میسر نجم الدین
چون بنای مکان عالی شان
مشهدی و نعیمه نام او را
به بنوده بارض کرب و دلا

گفت ہاشم ہر اے سال بنا سیدہ ساخت مسکن زیبا
 سنہ ۱۳۳۰ھ

دیگر

مشہدی بنت حاج نجم الدین ساخت قصر بارض کریمہ
 گفت ہاشم بسال تاریکیش سیدہ ساخت مسکن زیبا
 سنہ ۱۳۳۰ھ

ایضاً

مشہدی زایرہ و حاجت بیت خدا عاشق چاروہ معصوم و فدائے زہرا
 بعد تکمیل زیارات ہمہ معصومین منزلی کرد بہسایہ نشیمن بنا
 مہتمم والدہ حاج نجم الدین شد کو بہ تعبیل تکمیل رسانیدہ اورا
 اجمہ این کار ثواب و عمل خیر و نیکو ہر دو یابند ز درگاہ کریم و مکتا
 سال تعمیر و عائشہ بگفتا ہاشم

خانہ عافیت آباد ہساند ابد
 سنہ ۱۳۳۰ھ

تاریخ کامیابی ابن الخ سیدہ حسن سلمہ در امتحان اسکول لیونگ

اسکول لیونگ است نصیبی کہ و انمود باب ملازمت ز پنی طالبان رزق

منصور از اشارت من کرده اختیار
سعی بلیغ کرده شب و روز متصل
حاصل شد باد سدا کامیابش
تا باشدش کلید برائے مکان رزق

ہاشم یہ گفت از پے تاریخ تنہیت
منصور کامیاب بایں امتحان رزق

۱۳۳۰ھ

تاریخ واقعہ دہلی

دسمبر کی تیسویں روز شنبہ
گورنر کا تھا داخلہ شہر تو میں
سواری چلی دھوم سے و سیراکی
بہت شاد و فرحان و مسرور تھو سب
وہ مجمع وہ جم غفیر اور بھاری
شرف جبکہ دارالحکومت کا پایا
جلوس شہی چوک میں جبکہ آیا
گرا جا کے ہاتھی پہ گولا یکا یک
جہدار تھا پشت سر و سیرا سکر

سنو قیصر آباد دہلی کا قصہ
امیر و اراکین تھے حاضر جلو میں
نظر آئی عالم کو قدرت خدا کی
در و بام خلقت سے معمور تھو سب
مبارک سلامت زبانوں پہ جاری
دباغ ارض دہلی کا تاعرش پہونچا
کسی شخص نے پھینکا اک بھم کا گولا
مدائے میب اس کی پہونچی سہا تک
بھدراج و شان حیرتیں لگائے

ہوا جاں بحق دفعۃً وہ قہقرا
 نظر آگئیں سب کو قدرت کی شانیں
 لگیں دفعۃً کیلیں گولی کی جا کے
 رہیں باہر اس ایسے موقع پر اُس آں
 تو ہاتھی کو فوراً اُسی جبا بٹھایا
 کہ تکلیف کچھ ویسرا کو نہ ہو چکی
 ہوئے ڈاکٹر جمع اک آن میں سب
 شفا اُن کے ہاتھوں میں اللہ نے دی
 ہوا شان و شوکت سے دربار برپا
 یہی ہمہ کوشش نے ادا کیں
 سلامی کی توہین ہوئی قلعہ سے سر
 ہوا مجمع حاضرین منتظر سب
 رعایا کے دل بھر گئے رنج و غم سے
 نہ ہندوستان بلکہ ساری جہاں سے
 شہنشاہِ زمانے نے کی حصالِ جُرسی
 جواب اُس کافی الفور دہلی سے آیا
 کیا جس نے ایجا و اس بودے فن کو

پڑا سانس اُس کے آکر وہ گولا
 بچیں لارڈ اور لیڈی جہا کی جانیں
 مگر شاہِ راست پر ویسرا کے
 کیا لیسٹری صاحب نے کار نمایاں
 ذرا مضمل ویسرا کو جو پایا
 اتارا بچسرا اُن کو بہ آرام و خوبی
 لگیں نے کے موٹر یہ ایوان میں جب
 دکھائی میسائی ہر اک نے اپنی
 جلوس اُس طرف جا کے قلعہ میں پہنچا
 وہ رہیں جو محضر میں دربار کی تھیں
 ہوا ختم دربار باکرہ و قمر
 ہوا ختم دربار باکرہ و قمر سب
 دکائیں ہوئیں ہند فرطِ اہم سے
 عیادت کے تار آئے ہندوستان سے
 خبر پوچھی قیصر نے بھی عافیت کی
 میرے فائدان سنہ بھی اک تار بھیجا
 کہ سے عیادت اللہ اُس کشتہ زندن کو

کیا جس نے یہ حملہ بڑا دلانہ
 پہ مشغول خفیہ پولس کام میں سب
 کہیں جلد خطا ہم گرفتار ہو چکا
 کچھ دار دنیا ہیں وہ دار پر حبیب
 ترقی صحت کے آتے ہیں اخبار
 شفا دے خدا ویسر کو بہ عجلت
 وہ ظاہر ہو نصیب کرے سب دان
 پکڑ لیتے ہیں صبح اور شام میں اب
 منہرا ہے اس اپنے کردار بیک
 نشانی مستور دکھاتے ہیں اخبار
 بڑے سحر اور جاہ و اقبال و دولت

سیجی کہا سال معجز بیان سنے

بڑی نصیر کی خالق و جہاں سنے

۱۹۱۲ء سیجی

نماز پنج شخص دلال حسن
 مفتی محمد حسن شہر و فقرات

منشہر بر زوہم حبیبی عالی خیال
 ختم نامش بر دلال مد بعد من جمال

سال ترقیش دھانیہ قلم کردہ رقم
 باو تا بان اختر جم جاہ اقبال دلال

۱۹۱۲ء

تاریخ رحلت طفل دو سالہ شعیب الدین احمد تحصیلدار منو
ضلع بانڈہ کہ فی البدیہہ گفتیم

ظہور احمد سوے گلزارِ جنت سدا ہمارا دارِ فانی سے بہ عجلت
معین دل شکستہ کی زباں سے غم و دردِ عالم ہے سالِ رحلت
۱۳۳۱ھ

ایضاً

کی ظہور احمد نے طفلی میں وفات دل معین الدین کا افسردہ ہے
رحلت معصوم کی تھی فکرِ سال بولا بالقت۔ غنچہ پر زمرہ ہے
۱۳۳۱ھ

ایضاً

پونے دو سال نہ نہج رو کر افسوس موانظہور احمد
تاریخِ زروے آہ نکلی دنیا سے گیا ظہور احمد
۱۳۳۱ھ

تاریخ و قافیه حاجی سید محمد نجم الدین جویم که بمقام بیت المقدس
هنگام مراجعت هند واقع شد

حیف از کج روی چرخ جاکار و بعین	آه از ظلم و تعدی زمان بدین
سید و متقی و حاج بیت الله	زائر عقبه هر چپارده از معصیت
صاف باطن همه تن مجمع اخلاق حسن	فی مروت متواضع بغریب و مسکین
توت بازو و استخوان و بزرگان ذاتش	بود او حامی خود دان و عزیزان و معین
متوطن شده در کرب و بلا بعد از حج	کرده تعمیر مکانی بکمال تزیین
اشتیاقش طرف مرقد زینب یکشید	باز بر قبر نبی رفته و سائید جبین
انفراغش ز زیادات چو حال گروید	جانب موطن مالوف شده راگزین
بعد از قطع مراحل بشده آخر کار	وارد بیت مقدس بصد عز و تکلیف
روز شنبه ششم ماه جمادی الثانی	گوئیا خاسته ز زندگیش بود همین
بتلا گشته چو ناگاه بدر دسینه	شمار ازین دهر روان جانب دوش برین
و فن پائین سلیمان نبی گردیده	با صد اکرام و بصد شان ششم زبر زمین
در وطن خود و کلاں چشم برایش بوفد	تار برقی برسانید پیام غمگین
جمله احباب و عزیزان تمام گشتند	قلب مجروح شد و دل همه گریختند
کلاک هاشم ز پئے سال وفاتش نوشتند	ساکن گلشن فردوس برین نجم الدین

تاریخ رحلت زوجہ مولوی سید رحایت حسین کنتوری کہ بمقام
ریاستہ جگرکاری واقع شد

مرتضیٰ بیگم عالی منش و نیک شیم
چوں پیامش ز قضا و قدر آمد ناگاہ
پنجشنبہ بدو ہم یازدہ از ماہ صیام
والیش بس متالم شدہ از فرقت او
پیرانش ہمہ مشغول فغان و ماتم
یافتہ از دید شوہر بہ ترناسے اتم
کلاک ہاشم ز پے سال فاقش بوشت

ستیدہ رفت بگلزار خیال زین عالم

۱۳۱۳ھ

ایضاً

پنجشنبہ گیارہویں رمضان کی اور وقت شام
ہو گیا یہ بجاہ سالہ زندگی کا خاتمہ
کیا ہوا سال مسیحی نظم سیدہ روستے آبا

مرتضیٰ بیگم ہیں محبان جناب فاطمہ

۱۹۱۴ء

تاریخ انتقال مرحوم سید محمد رضی کہ بکر لکے علی اول قسند باصرہ بسیار
ابن خواہر نشان سید محمد اطہر رقم بعض ناواقفان فن تاریخ معترض شدند
کہ در مصر عمہ مادہ کاف بیانیہ داخل الفاظ تاریخ می بایست سند ہا متعددہ
بہ میر محمد اطہر برائے تسکین نشان نشان وادم

شدہ چو میر محمد رضی مقیم عراق پے مجاورت قبر پاک سبط نبی
بروز پنجم ماہ عزرا ازین عالم قضا نمود و شد از چشم مردان مخفی
مقام یافتہ پائین حضرت عباسؑ زہے ولا و نمے شوق و اعتقاد قوی
مجاورت ز مجازی حقیقتش گردید رسیدہ جلد حضور حسین ابن علی
چو خواست سال وفاتش ز من علی اطہر

والہم بگفت کہ کہ کوئے جنال مقام رضی
۱۳۳۱ھ

تاریخ تالیف رسالہ در تہذیب بنیرائیش مولفش حکیم سید محمد ہاشم
زنگی پوری مسلح غازی پور

پچہ روز رانی ابو سہل کو مسیحی لقب بود از سابقین

چو تالیف کرد این کتاب بنیف بہ تحقیق طلت از خدائے جنیں
 رئیس اطباء و حکمت مآب کہ مثلش نباشد بروے زمین
 نمایاں شود نام نامیش چوں محمد بہ ہاشم بگرد و قرین
 سرور از پے سال تالیف او

بگفتا۔ چہ پاک است در ثنیں
 ۱۲۹۶ھ

تاریخ بے لوح و حجاب رستید کاظم علی اعلی اللہ مقامہ بفرمایش
 عزیز می سید محمد معصوم سلمہ

ز عالم حضرت کاظم علی رفت بگلزار جناب از لطف مہبود
 پے تاریخ سالت الق غیب

۲۵ رمضان

منور مضجع اوباد۔ فرمود

۱۲۲۳ھ
 ایضاً

بہر سال فوتش گو باد منور مضجع او
 ۱۲۲۳ھ

ایضاً

دُری در رشته تاریخ سقتم منور مضجع او باد — گفتیم
 ۱۲۲۳ هـ

تاریخ رحلت ابن عم و خسر مرحوم مولوی سید محمد علی اعلی الله مقامه که
 شب شانزدهم ماه شعبان بکربلا علی واقع شد

شذوذ دار فنا به ملک بقا عالم و متقی و صاحب درع
 اجتماعش که مستند بوده چه اصول سائل و چه فرع
 بهر سال وفات او با شتم

گفت - افلاو آه مَرکن شرع

۱۳۲۲ هـ

ایضاً

بهر تاریخ وفات او سرودش گفت - بادا مضجعه دادایم
 ۱۳۳۲ هـ

ایضاً

الامان از کج روی آسمان جیف از جور و تعدی زماں

نامه از کربلا قاصد رساند
 مولوی سید محمد باطله
 مشتقی و زاهد و پرهیزگار
 عمر او هفتاد و شش اندر حساب
 بست و ۲۳ سالش بارخ کربلا
 شغل او تدریس و نیات بود
 سیزده از ماه شعبان بد که آن
 نیمه شعبان و بعد نصف شب
 بر قدم گلپاگ نزد زیر تیره خاک
 پهلوی و القدر دوم یافت جا
 در رواق خاسر آل عبا
 بهر سال فوت او طسبع سلیم

گفت - باد مفرجه جدار النعم
 ۱۲۲۲

تاریخ رحلت سبط محمد مرقوم بسیر مولوی محمد یحیی صاحب
 که پیرین شباب سامان کنه انی وقع شه

صد حیف از تطاول این دهر و الا ان افسوس از تقدیر این پیر آسمان

یوم ششم ز ماه سوم بود ناگهان رحلت نمود سبط محمد ازین جهان
 بوده است که بخت و یک عمر مال او پنهان شده بر زیر زمین فخر خاندان
 بس حسرتی که خاک شده از وفات او بر پاست ماتش که بعد ناله و فغان
 هاشم بگفت مصروع سال وفات او

خوابید در کنار لحد صالح جوان

۱۳۲۹ هـ

تاریخ وفات مادرش شمس السامرحمه که بعد آن وقوع شد

در غم سبط محمد مادرش نادمه خوان نوزنگاهم بای رفت

بهر سال رحلتش گشتا سر و ش سیده شمس النساء ای رفت

۱۳۲۹ هـ

تاریخ تعیین تحصیلاتی پندار افرایش سید علی صغیر تحصیل را اینجا گفتم

بس که تحصیل داری پسند را کهنه و خسته شد ز سر تا پا

طبع چیست سکه طبری مانع شد به تجارید این چنین منزل

نام و ندیشتری پر شادش دارد الله خورم و شادش

که عطا است ز کثیر نمود ایتانش سید علی صغیر نمود

حمد تحصیلداریش بودہ اہتمام بلینغ فرمودہ
گفت تا رنج نیک تدبیرے

کہ بودے بے نظیر تعمیرے

۱۹۱۴ء

ایضاً

بس کہ تحصیلداری پڑا کہنہ و خستہ و حقیر شدہ

بابو بندیشری پرشاد آں کہ ہمارا ج را مشیر شدہ

متوجہ بسوے تعمیرش بے طاعے زر کثیر شدہ

از سر نو بنائے این منزل در زماں علی صغیر شدہ

سال تعمیر این مکان رفیع

زہے تعمیر بے نظیر - شدہ

۱۹۱۴ء

حسب فرمایش حکیم مرزا محمد صادق صاحب بولاولت پسرے بخانہ
عزیز الیشان

حشرین فرمائیں گے شیعوں کی بخشش میں صحیح یاد آتا حشر قائم اقبال حسین
قائم تا حشر جاہ و اقبال حسین برآعدائے دین شد منظر علی

تاریخ حلت شیخ حشمت علی بن شیخ تراب علی رحمہما اللہ ہم محلہ ام

شیخ حشمت علی مرد مومن پیر و خاص رسول و عسرت
سال عمرش ہجڑہ ہشتاد و ہشت گذرانید بہ لطف و راحت
بتلا در مرض فالج شد آخرش موت نداده مہلت
دہم ماہ صفر وقت شب کردہ زین عالم فانی رحلت
ہاتف غیب بسا لش گفتا
جائے حشمت علی باد اجنت
سید احمد

تاریخ انتقال پُر ملاں جناب حکیم سید جعفر حسین مرحوم کہ در بریلی
واقع شد

سید جعفر حسین شد فوت رفتہ خضر روہ طبابت
از روے ملاں سال او شد گشتہ پناہ مہ طبابت
سید احمد

ق

حیف از بدینی جہر خ لعین گشت در مصر طبابت انقلاب
سید عالمی نش جعفر حسین بے نظیر ویے بدل حکمت آب

قبل ابراهیم چون آید ابو
 مخزن اخلاق و اوصاف کمال
 خوش علاج کرد در امراض صعب
 به روز شب و صبح و بامداد کشتش
 ذکر او می بود تفریح قلوب
 عیسی دوران اسطوره زماں
 بست و شش از ماه ذالحج و قش شب
 رفت از دنیا سوئے دار بقا
 گشت مجروح از فاش شیخ و طالب
 شد ز روئے آه سال فوت او

مهر تابان طبابت و رجاس

۱۳۲۲ هـ

تاریخ چاه آبپاشی که سید محمد معصوم سلمه در موضع نونی تعمیر نمود

کرد چون تعمیر چاه خوش نما
 از برات سال فضلی بنا
 سید معصوم اهل سقز و چاه
 گفت هشتم ساخته معصوم چاه
 ۱۳۲۱ هـ فضلی

کاملی ماهر قانون که تا چندین سال
 بعد حبس بهم آمد چو کرامت بحسین
 نام نامیش عیاں گشته بشان و شوکت
 سال تا پنج رقم کرد محمد با ششم

حق بحق را عطا کرد ولی نعمت
 ۱۳۳۳ هـ

تاریخ رحلت قبل از وقت و با حسرت نور عین والیدین سیب شیر حسین معفو
 فرزند ولید مولانا سید محمد بارون مد ظله ساکن قصیه نکی پور ضلع غازی پور که
 مرتحلاً مسطور شد

حیف از ظلم و تقدی زماں
 از مہ تاسع بہ ثانی عشر
 از جوآن صالح و نیکو خصال
 جان مادر مایہ ناز پدر
 چوں بہم شبیر آید با حسین
 چند روزے از عروسیش نشد
 غمخیز تو سہ نخل شباب
 بیل زنجیں نوا خاموش شد

آہ از جور و جفاے آسماں
 در شب دوشنبہ برپا شد فقاں
 او کہ بودہ از شبایش غفواں
 خوش بیان و بذلہ سخ و نکستہ داں
 نام آں مرحوم می گردد عیاں
 کو رواں شد سوے جنت ناگماں
 مفصل شد آہ از باد خنراں
 گل بگردید چراغ دودماں

والدین و اقربا نکلیں شدند	ما تھی برپاست در ہر خاندان
مہر فرمودند دریں حساوتہ	اجرایند از خداے الش و جان
دل سر آہے کشید و گفت سال	باشہ عالی شود محشور آل
شد سیسی سال ہم از روی درد	ما تم سخت آہدہ مرگ جوان
<p>تاریخ انتقال پُر ملال خواجہ غلام اشقلین بی۔ اے ال۔ بی۔</p> <p>مہر کونسل یو پی بمقام پانی پت</p>	
آہ آہ از کجروی آسماں	در جہاں برپاست شور و فغاں
خواجہ عالی منش عالی خیال	بیہمال و بی عدیل و بی مثال
لفظ خواجہ بعد از ال لفظ غلام	چوں بہ اشقلین یابند انضمام
نام آن مرحوم می گرد و عیناں	بی تکلف در نگاہ مرد ماں
پختہ کار و صاحب راسے رزیں	فکر ہا کردی بامر مسلمین
در امور پوہکل بے شل بود	گوے سبقت بر جلیسیان می ربود
تجربہ بایش بسے بودہ وسیع	فکر بایش ہم بلین و ہم وقع
روز و شب مشغول در بہبود قوم	بودہ نگران زیان و سود قوم

بوده در امراض قلب او مبتلا	حالتش گردیده آخر لادوا
بر قدم گلبانگ زوزین خاکدان	ناگهان از دارفانی شد روان
بست و سه تاریخ از سوال بود	روز یکشنبه که این غم رو نمود
زین وفات قبل وقت و بی محل	گم شده رکنی زیو پی کونسل
بود حاجی مسلمانان هست	رفت از مرگش تو گوئی جان هند
تیره و تار اند افلاک و زمین	ز انتقاش در نگاه مسلمین
از در و دیوار پانی پست ندا	آمده بر قوم گردیده فدا
دائما در رحمت رب عباد	روح او بآباد حق نون و صداد

بهر سال مرگ آن مرد نکو گفت یافت رفت قبل از وقت او

۱۳۳۳ هجری

از سر آفسوس هم سانش چنین مرد است و انیسر خواه مسلمین

۱۹۱۳

۱

۱۹۱۵

اظہار رائے مؤرخ

نے بود نغم البدل من بعد او
پیش ازین بوده است رکن کونسل
کار ہائے کو بعد خویش کرد
ہست روشن مثل خورشید و قمر
از برائے قوم می باشد خضر
آفتابش گرد از سوے قوم

کس بجز اک بنی نیک خو
خان بہادر گشت از حسن عمل
قدر او در قلب مسلم بیش کرد
گر نماید قوم سوے او نظر
فقہ و خن ماصفا دع ما کدہ
خوب مستحکم شود بازوے قوم

طغیان جون پور

امسال جون بکشت بارید ابر رحمت
از بوش بحر و طوفان خلقت شدہ پریشا
سمت جنوب کلا سمت شمال جزا
فضل خدا چیش خلق جاگزین شد
بعد شکر جیسر ہم بر عاے خویش قائم
بعد از دو ہفتہ طوفان کم شد و طغیان

طغیان شدہ بشدت در گومتی ہویلا
در شہر شد نمایاں سامان حشر ہر جا
محمود آب گشتہ ہم مسجد و شوالا
بے نماغان بکین شد در مسجد اماما
ماندہ صبح و مسلم محفوظ از شکر
شد حفظ جان انسان از رحم ربہ کیتا

سالش زروے طوفان گشتہ چنین نمایاں

دریا ورون پل بدیل شد ورون دریا

۱۳۲۲
۹
۱۳۳۳

ایضاً

بارہ ہفتہ چوں بہ بحر گوشتی در جون پور آمدہ طغیانِ غشتہ برپا ہائے ہائے
برستم بیستہ کمر ماہ ستمبر برینج تابہ سی آؤ و فطامہ اب ہر ہائے ہائے
خامہ ام تاریخ سال عیسوی کردہ رقم

از پل منعم گذشتہ آب دریا ہائے ہائے
۱۹۱۵

تاریخ کامیابی امتحان عزیز جان سید مجتبیٰ حسن مسکنہ الرحمان

پاس جب امتحان مٹرک کا سید مجتبیٰ حسن نے کیا
ہوئی تاریخ تحفہ و مرغوب کامیاب امتحان میں ہو گئے خوب
۱۳۳۳

تاریخ رحلت زوہرہ سیدہ عترت حسین اطیر اخبار سرمہ روزگار اگرہ
حسب فرمایش شان قلمی شد

کرده قضا چون زوہرہ عترت حسین شور فغان در خاندان برپا شده
ما لطف برائے سال تاریخش بگفت آن عاشق زہر اسوسے زہر اشدہ
۱۳۳۳ھ

تاریخ وقایع راحت حسین مہم لیسر خواں شیخ نور علی قرآن خوان
ساکن محلہ مفتی جون پور

قوت شد راحت حسین نوجوان بود کو نور علی را نور عین
سال تاریخش دُعائیہ شدہ ساکن جنت بود راحت حسین
۱۳۳۳ھ

تاریخ طغیان و طوفان لکھنؤ کہ مکانات شہر مسما شدند کو غنیمت پیا

نوح کے طوفان کو کچھ کم نہ تھا طغیان آب لکھنؤ سائبہ گیا جس کہ شہر لا جواب

وامن دریا ہوئے تھے شہر کی سطح تہراب
 آگیا بالکل گن میں لکھنؤ کا آفتاب
 موجزن تھی ہر طرف یوں گومتی کی جوبی آب
 بڑھ چلی ملنے کو جبرم راستوں کی منجلا ب
 ہاتھ ڈھونڈتے گھر وں اپنی ساری شیخ و فنا
 لکھنؤ کی کھل گئی شیرازہ بند تھی کتاب
 منظر عبرت ہوئی اُٹلی وہ سب شان شباب
 گومتی کی موج تھی یا لکھنؤ کا اضطراب
 جب مومیں بنے خانان پر وہ نشین صہمت آب

ابر طوفان ناکا وہ اللہ سے جوشِ خروش
 قہر کا طوفان باران دکھایا جب سماں
 بعض سڑکوں پر گر ممکن تھا کشتی بغیر
 گومتی بھی پیشوائی کے لئے آئی قریب
 صحن سے پانی لے لے کر جیسے اُن کے قدم
 شق ہوئیں دیواریں نیا دلوں کے دفتر تڑپو
 آگیا بخت جواں شہر پر دوبار آب
 حشر برپا ہو گئی کو چہ میں آخر ہو گیا
 سجدوں اور تضرعِ خاوندین کی انگوٹیاہ

ق

جسکو کئے لکھنؤ کی منزل گرد و آب
 جس کا عایشان پھیلائے ہلالِ برقی تاب
 اُل گئی اس طرح سے وہ منزلِ رفعت آب
 لکھنؤ کا اب خراب آیا جس سے یہ خطاب
 کم ہوا آفت زدوں کا انتشار و اضطراب

آب باران سے مٹی اب لکھنؤ کی آب و تاب
 سہ ماہی

نام خاقانِ منزل اُس قصہِ فلکست کا ہو
 عید کا چاند اُس کے ساکن دکھتی ہیں رات دن
 شہ نشین کی پشت کی دیوار ساری گرنی
 دست برد آب باران سے یہ نقشہ ہو گیا
 حاکموں کے ہاتھ جبرم و سنگیری کو بٹہ ہے
 کلک ہاشم نے لکھتی تاریخ طوفانِ خوب ہی

ایضاً

گشته زد و آسمان برباد شهر لکهنو از جور طوفان میکند فریاد شهر لکهنو

تاریخ سال عیسوی از ککاشتم شد رقم بسیار از بادش بشد برباد شهر لکهنو

۱۹۱۵ ع

تاریخ انتقال سراپا لال زوجه مومنه سید عترت حسین اوطیر حرمه روزگار

آگره

حیف از کج روی سپرخ لعین در جفا زمانه بد بین

رفت اکرام فاطمه از دهر زوجه عترت حسین حسین

عمر بیخاه ساله اش طے شد با همه عفو و عفت و تخمین

جمعه و بخت و هشت و لقیقه شده بهنگام ظفر زیر زین

از فراق رفیق زندگیش دل عترت حسین شد غمگین

در غم مادرش بگره دیده قلب دریت حسین حزین

هست مشکل اگر چه می گویند همبر کن صبر کن پرتسکین

من نمایم دعائے مغفرتش همه گویند ربتنا آمین

فاطمه پیش فاطمه زهرا باد در بوستان خلد میکن

شد دعائیه سال رحلت او

ابدا منترش بخلد برین

تاریخ رحلت مولوی سید فرید الدین احمد خان بہادر وکیل صدر دیوانی
سب حج پشور رئیس کٹر اضلع الہ آباد

فرید الدین احمد خاں سید	رئیس در کٹر کو داشت مسند
وکیل صدر دیوانی و سب حج	بہمد خویش تا ایام ممست
بہر ہشت و ہشتاد از جہاں شد	چو از خالق پیام مرگ آمد
تمام دوستانش گشتہ محزون	عزیزان را الم گردید بچید
پس از لے وائے قبل از خان بہادر	اگر آید فرید الدین احمد
باین ترکیب سال رحلت او	عیان بر تو شود از روئے ابجد
بریش قریب مالک دین	مقام ارفع و اعلیٰ بیابد

تاریخ ممبری کونسل سید آل نبی خان بہادر بجائے مرحوم خواجہ غلام الثقلین

پانی پتی

شکر انعام کریم لایزال	نیک عرض صائم آوردہ فال
قلبہا بالید از فرط سرور	انچہ دل میخواست آمد در ظہور
چوں بجائے خواجہ آمد در عمل	انتخاب ممبری کونسل

قوم سوے عرض من کرده لفظ	باز گویم تا بنساید مستتر
از براس قوم باشد رهنما	چهار دوع مالک در خند ما صفا
کثرت آرا چو آمد در حساب	سید آل نبی شد کامیاب
خان بسیار بود آفرینیل شده	ذمت دار نفع جزو و کل شده
اصن و موزون و خوب و بر محل	بعد خواجہ باشد این نعم البدل
طبع ہاشم بہر سال این عمل	گفت - انسب انتخاب کو نسل

۳۳۳ھ

تاریخ ترمیم چاہ قدیم خانہ میر سجاد علی مرحوم ہسایہ ام

تاریخ جدید گشتہ ترمیم شد چاہ قدیم صاف و ترمیم

۳۳۷ھ

تاریخ طبع رسالہ ہمدردی و شہوان تصنیف صفیر ابیگیم زوئیہ شیخ انصاری احمد دہلوی

بنیاد سید علی ضامن سلمہ

پے تعلیم مستورات گشتہ ز صفیر ابیگیم این کار نمایان

برائے سال طبعش گفت ہاشم
تفنیق وحدت و ہمدرد نشووان
۱۳۳۴ھ

ایضاً

بہر تسلیم این رسالہ
تصنیف چو لا جواب گشتہ
تاریخ طبع گفت ہاشم
مطبوع جہاں کتاب گشتہ
۱۳۳۴ھ

ایضاً

بہر تسلیم خواتین جہاں
این رسالہ طبع شد باعز و نشان
سال طبعش گفت عبدستہام
حبذا ہمدرد نشووان شد تمام
۱۹۱۶ع

تاریخ طبع پر حضرت مرحوم سید مہدی ریغاسی صاحب سید حسین علی سلمہ
تخصیلاً در راج بنارس

حیف از کج روی چرخ پلید
کو نمودہ ستم و ظلم شدید
بر حسین علی خاں صاحب آہ
از وفات پسر نیک و سید
نام او سید مہدی بودہ
چوں بہ بت و کیش عمر رسیدہ

یازده از صفر و یکشنبه
گفت بلیک سوے رب مجید
ما تم سخت بود مرگ جوان
در غمش قلب عزیزان بطیید
کلب ہاشم پے سالش بنوشت
ابدا داصل جنت گردید
۱۳۳۷ھ

تاریخ خطاب خان بہادر لکھنؤ کاظم ظفر پشاور کاظم

محمد کاظم خان بہادر
خان بہادر بہ محمد کاظم
۱۹۱۶ء
گر بخوانی سنش آید ہاشم
ایضا
سال عطاے این خطاب بانی لطیف و لاغیا
نام جناب را اگر توفیقزائی با خطاب

تاریخ رحلت سیدہ مرحومہ ام محسنین الہیہ راقم روز شنبہ بعد زوال
ہشتم شعبان بمقام درسیہ واقع شد

جہان سے زود ہر عرصہ کی ہوئی رحلت
طلال سے مرے قلب و جگر کو ٹوڑ دیا
تھی فکر سال کہ آواز دل سے دی ناگاہ
رفیق زندگی نے حیف ساتھ چھوڑ دیا
۱۳۳۷ھ

ایضاً

مری زوجہ نے دنیا سے قضا کی
 لکھی تاریخ میں نے آہ و صدا آہ
 مرا ہزار کمر اس غم نے توڑا
 رفیق زندگی نے ساتھ چھوڑا
 ۱۲۲۲
 ۱۱۲
 ۱۳۳۳

تاریخ وفات الہیہ رقم اولیٰ الخ الاعظم سید محمد کاظم تظاہر کہ بہ تفاوت
 ۶۵ یوم (۱۲ شوال) ہجری ۱۳۳۳

مری الہیہ اور بھانج کی طرت
 رفیق زندگی دونوں سے چھوڑے
 مہ ہشتم میں اول نے قضا کی
 ہوا پینٹھ دنوں کا بس تفاوت
 کیے با دیگرے واقع ہوئی ہے
 ہوئی دونوں کی بے نظاندگی ہے
 دہم میں دوسری بھان دی ہے
 نظر سے شکل دونوں کی بھی ہے
 مصیبت پر مصیبت آگئی ہے
 مصیبت پر مصیبت آگئی ہے

۱۳۳۳

تاریخ ولادت ایسے A.W. Davis پر نیپل
سینٹ جانسن کالج اگرہ بفرائش منصور حسن سکریٹری

مبارک ہو میلاد طفل حسین جو ستہ قلب ہے۔ ڈبلو۔ ڈیوین کائنات
مسترت سے یوں گلک منصور نے لکھا عیسوی سال۔ نرسند بخت
۱۹۱۶ء

تاریخ وفات خدیو شکار تدمیم شیخ جہاؤ

نکو نام جہاؤ قضا کر گیا
۱۳۲۷ھ

تاریخ فوت کریم النساء نوشاکن شیخ انصا احمد نسیم بکارجی دینی

چو شد بیگم خواجہ احمد حسن رواں سکو جنت ازین دہر زشت
قلم سال تاریخ از روسے آفج نوشتہ۔ کریم النساء نوشاکن
۱۳۲۷ھ

تاریخ وصال شاہ عبدالعظیم سجاد نشین خالق آباد پور

طیب زماں آسٹی نگتہ وال
شده واصل حق بہ دار النعیم
بگو سال تاریخ از روے حق
بجنت شدہ شاہ عبدالعظیم
۱۳۳۵ھ

وفات دختر دختر ولی محمد سب انسپکٹر بلالی ضلع بانہ

خان عالی ولی محمد
کو آہ ہوا نواسی کا غم
از روے دعاہم سال تاریخ
کہ دور بارم رضیہ بیگم
۱۳۳۵ھ

تاریخ قدح چشم عسلی حامد سلا متفام کلکتہ از ڈاکٹر عیسارٹو

چوں عسلی حامد برادر زادہ ام
بہر قدح چشم کلکتہ مشتافت
ڈاکٹر عیسارٹو ماہر سرخنے
جامہ تار نظر یے شل یافت
گفت ہاشم سال تاریخش نہ سچ
نور عینم یاز نور عین یافست
۱۳۳۵ھ

ایضاً

چوں علی حامد خجسته نهاد
صاحب نصفت و صلاح و سداد
شد ز او ناو سوئے گلکته
از بے قدر چشتم از مینار د
یافت دست شفا ز رب مسج
نیت شک داد سر جی او داد

گفت با شتم بسال تار بخش
چشتم مار و ششمن دول آمده شاد
۱۳۳۵ هـ

تاسیخ رحلت مرزا محمد جعفر اوج خلف مرزا دبیر رحمت الله

مدح گوئے خاندان حیدر اوج
مرثیه خوان شبیر و شبیر اوج
ختم شد بعد دبیر نکسته دال
مدح گوئے مرثیه خوانی بر اوج
بوده خلاق مضامین چوں دبیر
جمله اوصافش بهم آمد در اوج
از جمادای دوم بدست و پنج
چار شنبه رفت سوئے کوثر اوج

اوج بیدل گشت و گشتا سال فوت
رحلت مرزا محمد جعفر اوج

۱۳۴۱
۱۳۳۵ هـ

ایضاً

شد ز عالم بنام جعفر اوج
مدح خاندان مصطفوی

بست و تیغ از جمادی آخر
 ہاشم از بہر سال گفت ایوانے

۱۳۰۶
 ۲۸
 ۱۳۳۵ھ

تاریخ وفات مولانا سید کریم حسین مہر موم بمقام لکھنؤ

جناب قبلہ کریم حسین سید ما
 وجود اوسے اسلام بود مایہ ناز
 بعلم مشرق و مغرب تجریش کامل
 تہذیب و تہذیب مزاجش در تہاں معدوم
 علوی مرتبہ عاسیش نہ کم بودہ
 علوی مرتبہ اش از ہمیں ہویدا بود
 بناے مکتب نسواں بہ لکھنؤ فرمود
 تمام عمر خودش مثل گل بسر کردہ
 بیوم بست و ششم از جمادی الثانی

ادیب و فلسفی و متقی سب ہوتا
 چو او بنود و تہاں نہ دیگر آید باز
 حقیقت است کہ او بود عالم عامل
 قدم زجاوہ نہ بگذاشت در ہوم و موم
 کہ بیخ سال حج ہائی کوشا ہم بودہ
 کہ چند سال بجے از حجان اعلا بود
 پے ترقی اسلامیات در بکشد
 سبک چوبے گل زانجیاں سفر کردہ
 بہ پیشنبہ رواں شد ز عالم فانی

سبک انہیں فتنہ جسم و باز نامدے باز رواں سبک لبثوم تازہ عالم امکان چہ قول و ابھی و مستحق تحسین است کہ ہست او جہاں حقی و قائم و موجود بہر بیاد الہی است صبح و شام او بحق جہاں محمد و آلہ الامجد بخلد جاے بیاد ز قداور مطلق بود بروز قیامت بحضرت قائم بود بخشش بجدش ز رحمت معبود	منورے طائر روح پرور و روح او پرواز مرا خدا بدد موت این چنین آسان شنو بغور چہ کامل شہادتے این است جناب مولوی استاد او ستاد و م بود جناب میر رعایت حسین نام او خداش صبر بھر بر اورش بدد بود بروح کر امت حسین حجت حق چو داشت سلسلہ بالنسل حضرت کاظم چو او ز نسل جناب امام ہفتم بود
نہاں بجاک شدہ آفتاب قدر کمال ۱۹۱۶ء	بگفت ہاشم تفتیہ دل مسیحی سال
نہاں بجاک شدہ آفتاب علم امروز ۱۹۱۶ء	برائے سال دیگر کرد نوہ ولسوز
صد حیف ستون علم افتاد ۱۳۳۵ھ	گفتم ز روئے آہ تاریخ

تاریخ منبر سید عسکری جون پور فقیر بانیس محبی مولوی عبد الجلیل رئیس
جون پور

بنام منبر تکبیر داور کونین

۱۳۳۷ھ

شہزادہ تعمیر منبر شکر رب پاک یزوال کن جلیل اینک گاہی جہاں اظہار یزوال کن
بر اس سال تعمیر شہزادہ بال فکر عبت دہی رقم۔ انشا اکبر منبر تکبیر سجان۔ کن

۱۳۳۷ھ

تاریخ و قضا حشر آیات نواب حسن الملک سید ہمدی علی خاں الیف کریشری
اکھم۔ اسے۔ اوکان علی گڑھ

حسن الملک آن کہ با صد عز و شان
نام نامیش چو خواہی ہنم کن
مادر گیتی نہ ترا وہ مشکل او
حصہ اوصاف کمال او محال
نکتہ ہائش یاد بلج و خود ہب سچ
بر نشان پائے سید شہزادان
سید ہمدی علی بالفظ خال
باز عدیل او نہ آید در جہاں
شہزادہ ہم نہ گنجد در ہیاں
بذلہ گوئی و خوش مذاق و خوش ہیاں

پختہ کار و صاحب رائے نکو
 ناخدا کے کشتی بہبود قوم
 جملہ بنیاد سے کہ سرسید نہاد
 بود نشتے بان کا لچ ذات یک
 روز و شب صبح و مساقطی و نوم
 موجب ڈیپوٹیشن آل انڈیا
 بلکہ آئی یافت جادو کونسل
 تنفسہ اعلائے قیصر یافتہ
 رفت بر شملہ بہ پیش و لیسر
 این عروج او فلک را ناپسند
 کرد جور و ہم تقدیری کہ آہ
 بر قدم گلیانگ محسن ملک زد
 تراستماع مرگ او در چشمہا
 بند کا بلجائے ہندستان شدند
 تاہماے تعزیت از چار سو
 نقش او مدفون در کا لچ سرشہرہ
 گشتہ بے رونی اباسال وفات

پیر خوش تدبیر و بانسکر جواں
 بعد سید بود ذاتش بگیان
 آمد از مہدی علی بک میل آل
 بعد یک یک بک بک کان لچ بود آل
 در فلح قوم کوشاں بود آل
 از پیٹ بہبودی اسلامیان
 سعی او مشکور گردیدہ چناں
 از حضور حاکم ہندوستان
 از پیٹ اظہار شکر و امتنان
 آمد از راہ نیابت ناگیاں
 فرقہ اسلام گشتہ نوحہ خواں
 زیں جہاں شد جانب مالک رواں
 تیرہ و تار یک گردیدہ جہاں
 تاکہ باشد رنج و ماتم را نشان
 آمدند پچو صدراہائے فضال
 یافت در پہلوئے سرسیتی کمال
 صاحبائے رزس رفت از جہاں

تاریخ و فتاویٰ علی محمد عارف نو د میر نفس صاحب مہر م لکھنوی

عارف نکستہ دان و سبے ہمتا
تھے جو مدارج خاندانِ رسول
مرح گویوں میں انتخاب تھے وہ
روانی بزمِ سید الشہداء
پیر و مسلک انیس تھے وہ
جانشین تھے نفسِ انیس کے بعد
عارف نظم و باکمال تھے وہ
ایک مجلس میں جارہے تھے جناب
راہ میں موت آگئی ناگاہ؎
دردِ سینہ میں مبتلا ہو کر
بوجے گل کی طرح جہاں سے گئے
لکھنؤ پر اہم ہوا طاری
روحِ عارف جہاں میں پائے جا
اجرِ مدح شہِ ہدا پائے
ہوئی تاریخِ فوتِ لاشانی

نام جن کا علی محمد تھے
مرثیہ خوانی جسکی تھی مقبول
عہد کے اپنے لا جواب تھے وہ
مرثیہ گوئی شاہِ کرب و بلا
بسر و خیر نفس تھے وہ
تھے یہ مسند نشین نفس کے بعد
اپنی بس آپ ہی مثال تھے وہ
منتظر تھے عزیز اور احباب
ہو گئی زندگی کی سدا راہ؎
بس اچانک کیا جہاں سے سفر
سبک اس تیرہ خاکداں سے گئے
پیر و طفل و جوان نے کی زاری
ملے سبطِ نبی کا ہسایا
مرثیہ خوانی کا صلا پائے
اب گرا رکنِ مرثیہ خوانی

ایضاً

عارفِ نکتہ واں نے پائی وفات تھے جو روشن نما سے نام نفیس

ہوئی تاریخ فوت - ۵۴ واویلا رحلت عارف کلام نفیس

$$۱۳۳۴ = ۵۴ + ۱۲۸۰$$

ایضاً

عارفِ نکتہ واں وفات نمود . بود روشن نما سے نام نفیس

شدہ سال وفات - ۵۴ واویلا رحلت عارف کلام نفیس

$$۱۳۳۴$$

تاریخ تقریر مولوی سید محمد رضی الدین احمد متولی وقف ہنگلی

مقرر گشت چوں در وقف ہنگلی عزیز و ابن عم باعز و تمکین
چو ہاشم فکر سال تہنیت کرد ندائے ہاتھ غیبی رسید این

پے سانش بگو زیبا جلوس ۱۱۹ رضی الدین بجائے اشرف الدین

$$۱۶۹۰ + ۱۱۹ = ۱۹۱۶$$

تاریخ وفات میرزا کلب حسین مرحوم پیر مرزا منظر حسین منصرم حجی ساکن گلہر جو پور

پیر در فخر رسولاں میرزا کلب حسین عاشق شاہ شہیدال میرزا کلب حسین

شد بھالچ مبتلا در عمرِ الفت و خیال بہر طلت کردہ سامان میرزا کلب حسین
 در شب شنبہ بوقتِ نصف کردہ انتقال چارہ از ماہ شعبان میرزا کلب حسین
 سال تاغیش منظرِ حسین افش نوشت

شد بختِ اہل ایمان میرزا کلب حسین

۱۳۳۵ھ

تاریخ وفات مولوی صدر حسین ناظر - موترخ گورکھ پوری

اوسٹھے دھر فانی سے صدر حسین نہ تاریگیوں کو کہیں ہو ملال
 تخلص تھا ناظر وہ تھے مولوی بڑے بے نظیر و عدیل و مثال
 ملاقات مجھ سے کبھی کی نہ تھی سنی دوستوں سے کلام و کمال
 میں اخبارِ مشرق کو تھا دیکھتا نظر آئیں تاریخِ نماے وصال
 اُن اشعار میں کچھ ملاست بھی تھی بچوں اُن سے یہ دل میں کیا خیال
 اُسی دھن میں میں نے اٹھایا قلم لکھی میں نے تاریخِ بالارِ تبال
 ہوئی خوب از روئے آہ و اُلم

وفات موترخ - سے تاریخ سال

۱۳۳۵ھ

ایضاً دیگر

آه صفر حسین ناظر آه	باجل گشته ہم کنار افسوس
از وفاتش موثر خان جہاں	می نمایند بار بار افسوس
خبر فوت چوں بسمع رسید	دل من کرده بشمار افسوس
گفت ہاشم بقیسوی سالت	مرگ تاریخ گو ہزار افسوس

۱۹۱۷ ع

تاریخ ترقی سید محمد جعفر سید احمد اسٹنٹ انجینیئر کانپور سٹنٹ

از فضل عمیم رب رازق صد شکر	جعفر گتہ اسٹنٹ انجینیئر
ہاشم تاریخ تہنیت کرد رقم	مسعود ترقی محمد جعفر

۱۳۳۵ھ

ایضاً

ترقی تنخواہ دہندہ چو یافت	ز انصال رزاق در رب صد
رقم کرد ہاشم پے تہنیت	مبارک ترقی بجعفر ابد

۱۳۳۵ھ

تاریخ انتقال سید محمد صادق مرحوم و اجماعی الثانی صبح شنبه
بقره ۵ سال ۴ ماه

سید صادق نجسته نو صاحب عقل و فہم و طبع و بگو
شد سوے غلد و سال تاریخش اوج دار النعیم مضع او
۱۳۳۶ھ

ایضاً

چوں سید محمد صادق نجسته خوا سوے بنان زوہر شبک رفت شل خوا
این جلد و کاتبیہ از بہر سال او جایش جوار رحمت حق دایمہ بگو
۱۳۳۶ھ

ایضاً

وار و غلد بگر دید محمد صادق
مقام صادق عالمیکان خدجاں گنتم
۱۳۳۶ھ

تاریخ فوت سید محمد قسیم الخیرت میر علی اکبر تحصیلدار سکرارہ بفرمانین
حاجی حسن قننی سلمہ

و باے ہضہ میں زوہر خود بتلا ہوکر ملا سید محمد قسیم الخیرت سید علی اکبر

ہوئی جبار وہ پہلے مگر بچہ مرا پہلے
 بیستہ ایک سال بالغ نشانی باپ اہل کی
 مری وہ بلند میں اور اگلی لڑکی تھا پہلے
 علی اکبر نے کی ہے دستگیری طفل نادان کی
 نہایت غلطی سے غار زخم نگار تھا بچہ
 علالت میں بڑی راحت دی اور ڈوب نشی کو
 ہوا موزوں یہ مصرع از پے تاریخ حال غم

وہاں سے ہفتہ میں بچہ زان بچہ مرے باہم

۱۳۳۴ھ

تاریخ مہر مت مسجد کائنہ ظفر آباد بفرالیش میر طالب حسن ساکن محلہ دریمہ
 ہمایہ من

منش گفت طالب ز رو یقین مرمت شدہ مسجد سلیم

۱۳۳۴ھ

بکر ویدہ بطرز خوب موزوں زہرہ ترسیم بیت اللہ میوں

۱۳۳۴ھ

تاریخ ولادت فرزند خانہ ذوالقدر سوم سید محمد ناصر علی
 ساعت ۳ بجہ نصف شنبہ اشعبان ۱۳۳۴ھ

بہ روز نوروزہ اند آہ شوال شب شنبہ کہ ساعت بودہ سوم

عطا صد شکر رب العالمین کرد	پسر ناصر علی را رشک انجم
عزیزان را شده حامل مسرت	فزون از حد تسوید و تکلم
بماند ذات او از چشم بدور	بود مصنون ز آفات و تصادم
بیاید پرورش باعیش و عشرت	بزیر سایه جد و آب دام
بگردیده سستی جد امجد	محمد محسن و ذوالقدر دوم

برای سال این مولود هاشم
رقم کرد - آمده ذوالقدر چارم
۱۳۳۴ هـ

زیور و ابتاج از بهر سالش
بنگتم - آمده ذوالقدر چارم
۱۳۳۴ هـ

تاریخ فرمت مسجد ظفر آباد حسب مالش میر طالب حسن همسایه ام

مسجد ساخت زوجه خیاط	حالتش گشته رفته رفته سقیم
میر طالب حسن مع احباب	شد کمربسته بهر کار عظیم
زنگ نویافت خانه خالق	کرد مخلوق کار ابراهیم

شده تاریخ سال خیر عمل

مسجد مسلمین شده ترمیم
۱۳۳۴ هـ

تاریخ وفات حسرتیای مجتہائی رحمہ اللہ دختر مرحومہ بعاوضہ منویا

زندگی سے بڑھ کے کوئی شے نہیں خوشگوار
چین اور آرام سے طفل و جوان و پیر کو
ڈالتا ہے فقرہ اینوں عزیزوں میں
اسکی نیرنگی سے کھلتے غنچے کھلا جاتے ہیں
دختر دو سالہ میری دختر مرحومہ کی
روز یکشنبہ محرم کی وہ تھی اکیسویں
اسکے مرینکے تھے دن یا بچھونے پھیلنے کا سن
تھیں عزیزوں کے دل و نعلیں آرزو میں حسیہ
خوش سلیقہ خوش طر فیک خصلت بیکجو
راحت جان عزیزاں نور چشمیں پدر
اپنی ماں کے زخم کا پچا پایہ کے دل کا تھی
سینہ زن ہے سارا گھر نوہ گناں گنہ تمام
خلد میں خاتون جنت کی گنہری بھویب
چارہ معصوم کے مستی میں اے بار خدا
ہاتھ بیدل لے کی تاریخ غم کی یوں رقم

لیکن اس کا ایک ساعت کو ہنر کچھ اقباب
بٹھنے دیتا نہیں دنیا میں جرخ بیدار
اسکے ہاتھوں ہوتے ہیں محزون دل سینے فکا
ظلم سے اسکے خزاں ہو جاتی ہے فصل بہار
اسکی دشمن ہو گئی ذات الکریمہ انسی بجا
جب وہ دنیا سے سہارے جانب الہا
تھایہ مہربان کا موسم پاکہ ہقی فصل بہار
آکھوتیں جھپٹے لگیں وہ سکے سب باندھا
ہم سنوں میں سمجھی جاتی تھی تہا ہوشیار
سارے گھر کی پیاری یعنی عجبائی ہوشیار
موت نے اسکو لیا اب سرکینہ سے انا
دل میں سکے سو گوارا لکھیں یہ سکے تنگ
فاطمہ صغرا سکینہ کی رہے خدمت گزار
اسکے تین ماند و کوسے تو طاقت صبر قرار
لے موت عجبائی اپنی ماں کی یادگار

تاریخ فتح انگلش وزوال قیصر جرمن

پھر ٹک اوٹھام اول جو نہیں پائی میں نے خبر
 کہ جرمنی پہ ہوئی اتحادیوں کو ظفر
 ہمارے جارج پنجم کا بول بالا ہے
 جھکا ہے قیصر جرمن کا جتلیے آگے سر
 عجیب لطف کی ہاشم نے لکھی ہے تاریخ
 بھرے ہیں جس میں کہ تاریکیوں کے جوہر
 زوال قیصر جرمن میں ہے مسیحی سال
 تباہ عہد ہوئی سخت و تلخ فی قیصر

۲۳۱۸ - ۱۲ - ۲۰۰۰

۱۹۱۸ء

قطعہ تاریخ عقارتانی سید محمد معصوم ابن انھوی المرحوم سید محمد قاسم با دخستہ
 سید محمد یسین مغفور یاروی کہ از تدبیر حکمت و محبت شریف برادر و ہمنام حکیم
 سید محمد ہاشم اوستا و نو شاہ طور پذیر شد یار کہ اللہ

از عطا و کرم خالق حق و قاسم
 شب بست و دوم از ماہ ربیع الاول
 اسیر و دوم مرحوم محمد قاسم
 لیلتہ المجد کہ در بین وسادات افضل
 شہداء و دخستہ یسین رئیس پارہ
 از دل قاسم و ہاشم شدہ سالش مرحوم
 خانہ آبادی ز سبب شادی محمد
 و ہاشم

باشد این ثمره تدبیر حکیم و عالم
 هست بهنام من و مایه ناز انجمن
 خور من هست دعا زبانی او بنمایم
 جلد این نخل تمنا ثمر آرد شیرین
 چشمه بارش و شادان دل با هر دو
 بحق آل و بحق ختم رسولان انجمن

سهر

ذی چشم نیک شیم نوزنگاو بنظم
 سر است اعجازی لکلامی پاکست
 جان غم اب لب اشتم سے سنو سهر کمال

محم کو معصوم سدا ہو یہ مبارک سهر

۱۳۳۲

سهر

تاریخ انتقال پیر طلال مولوی سید غلام حسین علامہ مکتور می علی اللہ مقامہ

حیف از غلم و قعدی و بختا چرخ زبیر
 عالمی از عالم فانی شده سو جهان
 در میان سید و حسنین چون آمد غلام
 دل به مجروح گشت زخم دل ما سوز
 رخ عالمی نام تاریخی آں مبر و سهر

چوں رسیده علم و دانش و شتاب و جفا
 روز روشن تیره و تاریک از فرط الم
 در فن علم کلام او بوده کامل لکلام
 ز پیدایر بحیر علوم هندیش نامند کو
 در فنون کیمیا و سیدیا و غیر هم
 خالی شد هندوستان از عالم محیر بیان
 کرده رحلت زین جهان و پایش در جهان
 از لب کنتور بر آید نذا از بهر سال

حیف آن کج کمال از چشمها مستور شد
 در نگاه مروان مثل شب و یخور شد
 از جواب او مخاطب عاجز و مجبور شد
 از کمالات عمیده در جهان مشهور شد
 نیز در طب تنفیض از محبتش بهور شد
 در کتاب و در مجالس وصف او مذکور شد
 سال فصلی وفاتش ظاهر از معفور شد
 زب یوان جناب علامه کنتور شد

۱۳۱۶

۲۰

۱۳۳۶

باز نشنو از لب جمہور بہر سال او
 واسے پنہان از نگہ کنتور شد

۱۳۳۴

۱۳۳۶

وفات سید ضامن علی جلال لکھنوی

نہیں جہاں سوے جنت الفردوس
 گشت ہاشم بسال تار بخش

شہر رواں صاحب کمال اے دا
 مرو ضامن علی جلال اے دا

۱۳۳۶

تاریخ رحلت پسر نوجوان مصطفیٰ احسن ساکن باره دواریه که
ابراهیم نام داشت

حیف از فوت نورعین برفت مصطفیٰ را عنان صبر از دست

گفت با ششم بسال او است و

گل گلزار مصطفیٰ بشکست

۱۳۱۹

۱۳۳۶

دیگر

آه از عیاری و کج بازی چرخ نسیم
نمایند سینه هام قلیا نشان را دو نیم

نورعین مصطفیٰ نانش که ابراهیم بود
نوجوان بخت ساله صاحب عقل سلیم

سیر زده از ماه شوال و بروز شنبه بود
رفت زین وارفنا چون حالتش گشته سقیم

والدش را طاقت صبر و شکیبائی نهد
روح ابراهیم را بخشند خداوند کریم

کدک با ششم سال فوت حشر ایش نو

جای ابراهیم قصر پاک جنت النعیم

۱۳۳۶

تاریخ رحلت مولوی سید محمد تقی رحمہ اللہ

آہ از جور و خفایے چرخ پیر
 مولوی سید محمد مرتضیٰ
 گشتہ در امراض گروہ مبتلا
 دوم و یقینہ رفت از دہر زشت
 خون بہاریدہ عیون عالمائے
 اُلفت خالص کہ با من داشتہ
 مادر گیتی نہ زاید مشعل او
 سالما بودہ قیاسش در عراق
 میراث تفقید فی التقابید ازو
 مصرعہ سبب تقسیم سبب تخریب
 کلک ہاشم زد رقم با صدالم

عالم اخیار سے از دنیا شدہ

۳۴۱۴ھ

تاریخ کامیابی سید مجتبیٰ حسن سلمہ در امتحان بی۔ اے بار اول

شکر عطا و مرحمت رب ذوالمنن
اول ہی بار نخل تمنا ہے بارور
سرسبز امتحان میں ہوئے مجتبیٰ حسن
تدبیر کی مگر رہی تقدیر پر نظر
کی مجتبیٰ نے شاقہ محنت جو روز و شب
ہاتھ آیا ان کو گوہر مقصود جا کے تب
شامل اثر و محاسن عزیزاں کا بھی ہوا
جیسا کہ چاہئے تھا نتیجہ وہی ہوا
خدا آئے تہنیت کے عزیزوں کے بشمار
بعضوں نے بارک اللہ تعالیٰ کے بھیجے تار
احباب نے لکھا کہ مبارک ہو مجتبیٰ
رشتہ ٹھیک طعین بکلیر آف آرٹ کا
خود مجتبیٰ کے منہ سے ہے تاریخ لا جواب

بی۔ اے کے امتحان میں ہوا خوب کامیاب

۱۳۳۷ھ

تاریخ رحلت مولوی محمد حسین خاں مرحوم

رحلت نمود پیشیناز سے ازین جہاں
بود است اہل علم و حکم ازادہ ام
بر باقفاں و شاہ ستارہ در مسلمات
جانش دہد بخاند خداوند انس و جان
سال وفات از دل غمگین بعد طلال
کلمہ نوشت۔ موت محمد حسین خاں
۱۳۳۷ھ

تاریخ رحلت سید محمد ابو جعفر مرحوم خلف سید محمد تقی مرحوم سید میر

ز دنیا مومنی فرموده رحلت جوار جعفری یابد به حجت

سن فوتش شده حاصل زناش ابو جعفر بود جنت مقاسن
 ۱۳۰۸ هـ

بهر سال رحلت از روی ولا و دیگر گفت یافت - شد ابو جعفر بخلد

۱۳۰۸ هـ

بهر سال رحلت از روی ولا و گفت یافت - شد ابو جعفر بخلد

۱۳۰۸ هـ

مطبعة

وام بابو رسکینه

محسن بر غزل صبا

نہ کیوں ہو دلوں میں ولایت علی کی نشانی ہے ایمان کی الفت علی کی
 ہے اجر رسالت مودت علی کی شریعت ہے شرط محبت علی کی
 مسلمان یہ واجب طاعت علی کی

زمانے پر ظاہر ہے شوکت علی کی نہ کیوں فخرِ رضواں ہو خدمت علی کی
 ہے دونوں جہاں میں حکومت علی کی تلک ہیں فلک پر رعیت علی کی

کنیزیں ہیں حورانِ جنت علی کی
 رسولوں سے پایا علی کا ہے اعلا نصیری سے حضرت کو رب اپنا جانا
 کوئی اور کیا جانے حیدر کا درجہ محمد کو معلوم ہے اُس کا رتبہ

خدا جانتا ہے حقیقت علی کی
 جنوں نے اطاعت کا کلمہ پڑا ہے گردِ لایک مطیع آپ کا ہے
 جہاں زیر فرمانِ دستِ خدا ہے زمانے کا مالک شہِ اولیا ہے
 ہر اقلیم میں ہے ولایت علی کی

Karna Babu Saksena Collection.

8195

1915 CP14

(27)

DUE DATE

14. 19

Ram Babu Saksena Collection.

5192
(2)

1915 Dec 14

12.19

Date	No.	Date	No.